

POSEBNI PROGRAM VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA
NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I

UČNI NAČRT
za področje **RAZVIJANJE SAMOSTOJNOSTI**

Pripravile:
Milojka Sevšek
Ida Jurgec
Silva Bajde

Strokovna redakcija:
mag. Janja Cotič

Ljubljana, 2004

KAZALO

1.	OPREDELITEV PODROČJA	3
2.	SPLOŠNI CILJI	4
3.	OPERATIVNI CILJI PODROČJA	5
3.1.	NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I – 4. STOPNJA	5
4.	OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN	17
5.	ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI	17
6.	PRILOGA	17
6.1.	Specialno-didaktične posebnosti	17
6.2.	Medpodročne povezave	18
6.3	Časovni okvir	18
6.4.	Kako uporabljamo učni načrt	20

1. OPREDELITEV PODROČJA

Učni načrt področja razvijanja samostojnosti predstavlja nadaljevalni program osnovnošolske ravni I, ki je zastavljen progresivno glede na starost **in sposobnost** učencev in glede na obvezni program prvega dela osnovnošolske ravni. Cilji, ki jih zajema to področje so vezani na vsakodnevno življenje in jih poučujemo v naravni situaciji in naravnem okolju, tako da preidejo v navade in jih učenec kjerkoli in kadarkoli izvaja spontano!

Področje razvijanja samostojnosti zajema osnovne spretnosti v skrbi zase in za neposredno okolje osebe z motnjami v duševnem razvoju.

Poseči je potrebno po specialno pedagoških metodah in pristopih dela in tako učencu omogočiti, da razvije navade in spretnosti s področja osvajanja higienskih navad, prehranjevanja, oblačenja in obuvanja ter varnosti in zdravja.

Področje je čustveno močno občutljivo za mladostnika, ki je v fazi odraščanja in se srečuje s spremembami svojega telesa, spolnostjo in novimi medosebnimi odnosi. S procesom učenja teh vsebin posegamo v njegovo intimnost ter vplivamo na oblikovanje njegove osebnosti. Pomembno je, da se mladostnik nauči izražati svoje potrebe, se postaviti zase in se vključiti v ožje okolje.

Postopoma ga pripravljamo na samostojnejše življenje v obliki manjše stanovanjske skupine ali življenja v dvoje.

Dejavnosti s tega področja so tesno vezane na vsa druga področja in se vpletajo v vsako dejavnost in v vsako uro vzgoje in izobraževanja, življenja in dela učenca, tako doma kot v širšem okolju.

Pri oblikovanju individualiziranega programa je pomembno timsko delo po stroki različnih strokovnih delavcev, ki glede na sposobnosti in posebnosti učenca prilagodijo proces učenja ne le sposobnostim mladostnika, temveč tudi njegovi starosti.

2. SPLOŠNI CILJI PODROČJA

Splošni cilji na področju razvijanja samostojnosti so:

- usvajati prvine lastne oskrbe vse do maksimalne stopnje samostojnosti,
- usvajati osnove primernega hranjenja in sprejemanja hrane,
- usvajati osnovne higienske navade,
- navajati na primerno in praktično oblačenje, obuvanje in ustrezen videz,
- navajati se na organizacijo časa (dnevni red) in pridobiti osnove prostorske in časovne orientacije,
- razvijati vztrajnost in natančnost,
- oblikovati in privzgojiti osnovna pravila primernega vedenja in ustrezne socialne navade,
- osvajati prvine vezane na zdravje, spolnost in varnost,
- naučiti se primerno ravnati v primeru bolezni in v izjemnih situacijah.

3. OPERATIVNI CILJI PODROČJA

3.1. NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I – 4. stopnja			
OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
HRANJENJE			
<ul style="list-style-type: none"> počakajo na hrano 	<ul style="list-style-type: none"> sedijo za mizo in čakajo, da so postreženi 	<ul style="list-style-type: none"> redni dnevni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> navajanje na strpnost je del učenja pri mnogih vsebinah, pri tistih, ki se dnevno pogosto dogajajo pa je še posebej učinkovito
<ul style="list-style-type: none"> sprejemajo hrano brez večjih prekinitev 	<ul style="list-style-type: none"> sodelujejo pri hranjenju tako, da v rednih presledkih sprejemajo hrano 	<ul style="list-style-type: none"> redni dnevni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> med hranjenjem učitelj sedi nasproti učencu in v rednih primernih intervalih ponuja hrano
<ul style="list-style-type: none"> v času hranjenja obsedijo za mizo 	<ul style="list-style-type: none"> reagirajo na opozorila, da naj sedi 	<ul style="list-style-type: none"> redni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> če učenec kljub opozorilom ne obsedi, prisede učitelj z njim
<ul style="list-style-type: none"> odgriznejo kos kruha, piškota v primerni količini 	<ul style="list-style-type: none"> učenci odgriznejo tršo hrano v primerni velikosti od večjega kosa kruha odgrizne primeren košček 	<ul style="list-style-type: none"> malica 	<ul style="list-style-type: none"> učitelj ponudi tako velik piškot, da je primeren za pol grižljaja, če ga odgrizne učenec pol
<ul style="list-style-type: none"> pri hranjenju uporabljajo celotni jedilni pribor 	<ul style="list-style-type: none"> koordinirano se hranijo z nožem in vilico 	<ul style="list-style-type: none"> redni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> za uporabo celotnega jedilnega pribora je potrebno učencu dati možnost, kar pomeni, da mora biti celotni jedilni pribor ponujen ob obroku

<ul style="list-style-type: none"> naložijo hrano in pijačo na krožnik 	<ul style="list-style-type: none"> zajamejo hrano z zajemalko zajamejo juho, odmerijo količino 	<ul style="list-style-type: none"> kosilo 	<ul style="list-style-type: none"> postrežba z juho v jušniku je priložnost za uporabo zajemalke!
<ul style="list-style-type: none"> uporabljajo servieto 	<ul style="list-style-type: none"> po potrebi si obrišejo usta s servieto pred hranjenjem si servieto položi na noge 	<ul style="list-style-type: none"> Redni dnevni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> učitelj skrbi, da učenci servirajo ob obroku serviete
<ul style="list-style-type: none"> zmešajo si sok 	<ul style="list-style-type: none"> v kozarec natočijo primerno količina gostega soka in dolijejo vodo 	<ul style="list-style-type: none"> čas okrepčila tekom dneva 	<ul style="list-style-type: none"> v začetku je potrebna kontrola količine soka
<ul style="list-style-type: none"> odvržejo ostanke hrane 	<ul style="list-style-type: none"> pri pospravljanju mize s krožnika odstranijo ostanek hrane v pripravljeno posodo 	<ul style="list-style-type: none"> redni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> učence učitelj navaja na skrb za ožje okolje vsakodnevno
<ul style="list-style-type: none"> pospravijo mizo in razvrstijo umazano posodo 	<ul style="list-style-type: none"> odnesejo umazano posodo v pomivalni stroj ali korito in razvrstijo posodo v pomivalni stroj v predale za pribor, krožnike,... pobrišejo mizo z mokro in s suho krpo 	<ul style="list-style-type: none"> redni dnevni obrok po praznovanju rojstnega dne 	<ul style="list-style-type: none"> dokler učenec ne obvlada naloge ga spremlja učitelj in skupaj z njim opravlja aktivnosti, če je potrebno ga vodi za roko
<ul style="list-style-type: none"> razvrstijo čisto posodo na svoje mesto 	<ul style="list-style-type: none"> posodo jemljejo iz pomivalnega stroja in jo razvrščajo v elemente in predale razvrstijo posebej žlice, vilice, nože 	<ul style="list-style-type: none"> redni dnevni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> za lažje razvrščanje naj bodo na elementih nalepljene slike posode, ki sodi v tisti predal
<ul style="list-style-type: none"> primerno se vedejo v restavraciji 	<ul style="list-style-type: none"> pozdravijo, ko vstopi v restavracijo sedejo za mizo, ki jim je izbrana, opazujejo okolico v 	<ul style="list-style-type: none"> slavnostna večerja kosilo na ekskurziji 	<ul style="list-style-type: none"> v restavracijo učitelj spremlja takšna število učencev, da bo ta obisk prijeten za učence in za ostale goste v restavraciji,

	<p>miru</p> <ul style="list-style-type: none"> • naročijo si hrano, izbere med ponujenim • mirno počakajo na hrano • pred odhodom prosijo za račun, 		torej da lahko nudi zadostno mero pomoči posamezniku
<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo pri pripravi svojega obroka 	<ul style="list-style-type: none"> • segrejejo si čaj, kavo • zmešajo si solato 	<ul style="list-style-type: none"> • kosilo, zajtrk 	<ul style="list-style-type: none"> • v skrbi zase se naj učenec vključuje v vse faze dela, ki kakorkoli prispevajo k čim večji samostojnosti
OSVAJANJE HIGIENSKIH NAVAD			
NAVAJANJE NA KONTROLO MOČENJA IN BLATENJA			
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo plenice in njihovo uporabo 	<ul style="list-style-type: none"> • izrazijo zadovoljstvo ob čistoči • če še uporabljajo plenico, jo pustijo nameščeno in pomagajo pri namestitvi ali si jo sami namestijo 	<ul style="list-style-type: none"> • osebna higiena 	<ul style="list-style-type: none"> • menjava plenice in položaj v katerem se menjava sta odvisna od sposobnosti učenca za sodelovanje
<ul style="list-style-type: none"> • pokažejo na potrebo in gredo do stranišče • gre na stranišče 	<ul style="list-style-type: none"> • opozorijo na potrebo, diskretno opozorijo pedagoga in gredo do wc ja gredo sami do stranišča ali se jih odpeljejo do stranišča • se zaprejo na wc ju, se uredijo na wc, slečejo, oblečejo, obrišejo s papirjem in papir odvržejo v školjko ter potegnejo vodo • uredijo prostor po opravljeni potrebi, si umijejo roke 	<ul style="list-style-type: none"> • kontrola izločanja 	<ul style="list-style-type: none"> • prilagoditev okolja; dostopa do wc – ja,, uporaba različnih oblik komunikacije • pri večjih fizičnih ovirah je potrebna pomoč pri prehodu na wc školjko, prilagoditev wc školjke, pri brisanju se lahko uporabi tudi prilagoditve (avtomatska prha v wc ju)

<ul style="list-style-type: none"> • so držni 	<ul style="list-style-type: none"> • so držni podnevi in ponoči • se sleče in obleče na wc-ju 	<ul style="list-style-type: none"> • kontrola izločanja 	<ul style="list-style-type: none"> • postopen prehod od plenice ponoči do noč brez plenice, ko učenec nekaj noči že ni močil, kontrola količine tekočine pred spanjem. uporaba pohval.
<ul style="list-style-type: none"> • želijo intimnost v wc –ju 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprejo vrata za seboj in obrnejo kljukico oz. se »zaklene in odklene«, uredijo wc po opravljeni potrebi, pritisnejo na osvežilec, uporabljajo wc račko 	<ul style="list-style-type: none"> • urejanje okolja in osebna higiena 	<ul style="list-style-type: none"> • pomembno je imeti varnostni »ključ« s katerim je možno odkleniti vrata • dostopnost wc krtačke, osvežilca, wc račke
<ul style="list-style-type: none"> • opozorijo pogostost odvajanja, na neobičajne bolečine, spremembe ob odvajanju 	<ul style="list-style-type: none"> • opozorijo na pogostost odvajanja • povedo ob večjih spremembah (konsistenca blata, menstruacija), če se jih vpraša, 	<ul style="list-style-type: none"> • zdravje in bolezen 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijanje občutka zaupnosti in razvijanje pozitivnega odnosa do zdravnika v primeru bolezni • v program se vključi pogovor o pomoči zdravnika, kako pomaga, igranje vlog, obisk – ekskurzija k zdravniku
<ul style="list-style-type: none"> • učenci uporabljajo pisoar 	<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo pisoar v znanem okolju in v restavraciji 	<ul style="list-style-type: none"> • kontrola izločanja 	<ul style="list-style-type: none"> • nekateri potrebujejo več časa, da se prilagodijo na spremembo in novo okolje
<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo bide 	<ul style="list-style-type: none"> • se seznanijo in uporabljajo bide 	<ul style="list-style-type: none"> • osebna nega 	<ul style="list-style-type: none"> • zagotovljena mora biti zasebnost in možnost prilagajanja (stol ob bideju, možnost nastavka)
<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo wc v okolju 	<ul style="list-style-type: none"> • ob vodenju najdejo wc v restavraciji, izberejo 	<ul style="list-style-type: none"> • samostojnost in 	<ul style="list-style-type: none"> • v začetku potrebuje usmerjanje in več spodbude

	primernega (moški ali ženski), uporabljajo žeton ali denar na javnih wc-jih	socializacija	
UMIVANJE IN NEGA TELESA			
<ul style="list-style-type: none"> sodelujejo pri umivanju 	<ul style="list-style-type: none"> sodelujejo pri umivanju umijejo roke, zobe, uporabljajo zobno nitko, ... 	<ul style="list-style-type: none"> osebna nega 	<ul style="list-style-type: none"> navajanje na redno skrb za čistočo
<ul style="list-style-type: none"> se skopajo, umijejo lase in tuširajo 	<ul style="list-style-type: none"> pripravijo vse za kopanje, se slečejo, skopajo, umijejo lase in obrišejo, uredijo prostor za seboj 	<ul style="list-style-type: none"> osebna nega 	<ul style="list-style-type: none"> prilagoditev okolja
<ul style="list-style-type: none"> poskrbijo za intimno nego 	<ul style="list-style-type: none"> učenke; se kopajo samostojno skrbijo za vsakodnevno intimno nego se uredijo ob menstruaciji, , si namestijo vložek,... 	<ul style="list-style-type: none"> nega telesa 	<ul style="list-style-type: none"> prilagoditev okolja in možnost zasebnosti (zapreti vrata, ...)
<ul style="list-style-type: none"> uporabljajo bide 	<ul style="list-style-type: none"> uporabljajo bide ob primernem času in na primeren način 	<ul style="list-style-type: none"> nega telesa 	<ul style="list-style-type: none"> možnost izbire in navajanje na druge oblike za primer okolja brez bideja
<ul style="list-style-type: none"> uporabljajo primerna kozmetična sredstva 	<ul style="list-style-type: none"> izberejo ustrezno kozmetično sredstvo in ločijo npr. šampon od losijona za po kopanju ob minimalnem vodenju 	<ul style="list-style-type: none"> nega telesa 	<ul style="list-style-type: none"> dostopnost, označiti na primeren način če ne poznajo črk, če ne vidijo,...
<ul style="list-style-type: none"> uredijo prostor po umivanju in negi telesa 	<ul style="list-style-type: none"> pospravijo umazano perilo, razporedijo pripomočke na primerno mesto, izključijo električne aparate, pobrišejo del kopalnice, ki jo je uporabljali, ugasnejo luči in 	<ul style="list-style-type: none"> urejanje prostora 	<ul style="list-style-type: none"> razvijati občutek za urejeno okolje

	zaprejo kopalnico za seboj		
<ul style="list-style-type: none"> opozorijo na spremembe na telesu 	<ul style="list-style-type: none"> ob vodenju pokažejo na spremembe na koži, zobeh, pojav izcedkov... 	<ul style="list-style-type: none"> skrb za zdravje 	<ul style="list-style-type: none"> usmerjanje v zdrav način življenja
OBLAČENJE			
<ul style="list-style-type: none"> sledijo oblačenju in slačenju 	<ul style="list-style-type: none"> dovolijo, da se jih sleče, obleče, sodelujejo pri oblačenju/slačenju, izrazijo zadovoljstvo ob čistoči, urejenosti 	<ul style="list-style-type: none"> dnevno urejanje 	<ul style="list-style-type: none"> individualno prilagodimo stopnjo pomoči, prostor, kjer se preoblačimo, poimenujemo dele oblačil...
<ul style="list-style-type: none"> se slečejo in oblečejo priložnosti ustrezno 	<ul style="list-style-type: none"> se uredijo in preoblečejo priložnosti primerno in ob primernem času 	<ul style="list-style-type: none"> odhod k zdravniku 	<ul style="list-style-type: none"> usmerjanje v različne priložnosti in primernost oblačil za le te priložnosti
<ul style="list-style-type: none"> si uredijo obleko 	<ul style="list-style-type: none"> si skrtačijo obleko, zapnejo gumbe, zadrge, zaveže pentlje, zapne sponke, kaveljčke 	<ul style="list-style-type: none"> priprava na predstavo 	<ul style="list-style-type: none"> usmerjanje v občutek za primerno urejeno obleko,...
<ul style="list-style-type: none"> prepoznajo svoja oblačila 	<ul style="list-style-type: none"> spoznajo svoja oblačila in jih zložijo 	<ul style="list-style-type: none"> urejanje okolice 	<ul style="list-style-type: none"> usmerjanje v zlaganje oblačil in zlaganje
<ul style="list-style-type: none"> si pripravijo in pospravijo obleko 	<ul style="list-style-type: none"> si pripravijo obleko, izberejo svojo med drugimi in jo pospravi omaro 	<ul style="list-style-type: none"> urejanje oblačil 	<ul style="list-style-type: none"> dovolj časa in navajanje na red
<ul style="list-style-type: none"> si izberejo obleko in obutev v trgovini 	<ul style="list-style-type: none"> si ob pomoči izberejo obleko in obutev v trgovini 	<ul style="list-style-type: none"> nakupovanje oblačil in obutve 	<ul style="list-style-type: none"> učenca pripeljemo do trgovine, usmerjamo v samostojnost pri izbiri in postopno vključujemo v pravila v trgovini (izbrati, plačati, vzeti)
• OBUVANJE IN SEZUVANJE			
<ul style="list-style-type: none"> prepoznajo svojo obutev 	<ul style="list-style-type: none"> učenci prepoznajo svojo obutev 	<ul style="list-style-type: none"> dnevne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> učitelj pokaže učencu najprej drug čevelj in opazuje

			njegovo reakcijo
<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo pri obuvanju in sezuvanju (z gibi) 	<ul style="list-style-type: none"> • potisnejo nogo v čevelj 	<ul style="list-style-type: none"> • priprava na sprehod 	<ul style="list-style-type: none"> • lahko pomaga sošolec
<ul style="list-style-type: none"> • sezujejo in obujejo gumijaste škornje 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci si nataknejo in sezujejo škornje za dež 	<ul style="list-style-type: none"> • sprehodi v času dežja 	<ul style="list-style-type: none"> • lahko jih motiviramo s kakšno zgodbico
<ul style="list-style-type: none"> • odpnejo in zapnejo zadrge na čevljih 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci si obujejo in sezujejo čevlje z zadrge 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevne aktivnosti v garderobi 	<ul style="list-style-type: none"> • veliko vztrajnosti
<ul style="list-style-type: none"> • pravilno namestijo obutev (levo, desno) 	<ul style="list-style-type: none"> • drug drugemu v garderobi pravilno namestijo obutev 	<ul style="list-style-type: none"> • igrice za medsebojno sodelovanje in prijateljstvo 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci so za dejavnost s prijatelji navadno še bolj motivirani
<ul style="list-style-type: none"> • napeljejo vezalke v škornje 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci si napeljejo vezalke v škorenj 	<ul style="list-style-type: none"> • sprehodi v zimskem času 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci lahko malce tekmujejo med sabo, mi pa moramo vrednotiti njihov trud
<ul style="list-style-type: none"> • sezujejo in obujejo čevlje z vezalkami 	<ul style="list-style-type: none"> • pred ali po sprehodu se učenci obujejo in sezujejo 	<ul style="list-style-type: none"> • sprehodi v naravo 	<ul style="list-style-type: none"> • veliko verbalnih vzpodbud
<ul style="list-style-type: none"> • sezujejo in obujejo visoke čevlje, škornje 	<ul style="list-style-type: none"> • ob pogovoru o jesenskem vremenu si sezujejo čevlje 	<ul style="list-style-type: none"> • razgovori o značilnosti letnega časa 	<ul style="list-style-type: none"> • vedno se prilagodimo stanju v naravi
<ul style="list-style-type: none"> • izbirajo čevlje in copate glede na okolje in letni čas 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci poiščejo pare sličic z narisanimi čevlji in vremenskimi razmerami 	<ul style="list-style-type: none"> • obravnavanje značilnosti določenega letnega časa 	<ul style="list-style-type: none"> • nazorno narisani in učencu znani aplikati
<ul style="list-style-type: none"> • si izberejo primerne čevlje v trgovini s pomočjo 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci si v trgovini poiščejo čevlje, ki jih glede na letni čas potrebujejo 	<ul style="list-style-type: none"> • nakup v trgovini 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovarjamo se z učencem o primernosti čevljev

OSEBNA UREJENOST			
<ul style="list-style-type: none"> • ločijo med zlikanimi in zmečkanimi oblačili 	<ul style="list-style-type: none"> • pokažejo zlikana oblačila • opazujejo sam svoja oblačila 	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za urejeno obleko 	<ul style="list-style-type: none"> • na začetku naj bo razlika zelo očitna
<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo pri sušenju las, česanju in oblikovanju pričeske 	<ul style="list-style-type: none"> • se opazujejo v ogledalu • kažejo navdušenje 	<ul style="list-style-type: none"> • obisk pri frizerju 	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevamo čustva, ki jih pokaže učenec
<ul style="list-style-type: none"> • opozorijo na umazane nohte 	<ul style="list-style-type: none"> • opazijo umazane nohte • si očistijo nohte 	<ul style="list-style-type: none"> • umivanje rok 	<ul style="list-style-type: none"> • vedno si vzamemo čas
<ul style="list-style-type: none"> • učenci se pustijo se briti • se obrijejo 	<ul style="list-style-type: none"> • držijo glavo v primernem položaju za britje • učenci se samostojno brijejo 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • smo previdni, zraven se pogovarjamo in uporabljamo ogledalo • nadzorstvo učitelja
<ul style="list-style-type: none"> • ločijo med čistimi in umazanimi oblačili in obutvijo 	<ul style="list-style-type: none"> • izberejo čista oblačila in obutev 	<ul style="list-style-type: none"> • družabna srečanja s prijatelji 	<ul style="list-style-type: none"> • učenca usmerjamo ,da preveri čistost oblačil
<ul style="list-style-type: none"> • pokažejo na strgano obleko ali manjkajoči gumb 	<ul style="list-style-type: none"> • opazijo negativno spremembo na svojem oblačilu • opozorijo učitelja 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • usmerjanje v opazovanje obleke
<ul style="list-style-type: none"> • posušijo mokra oblačila in obutev 	<ul style="list-style-type: none"> • odložijo mokra oblačila in obutev na primerno mesto 	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za oblačila in obutev 	<ul style="list-style-type: none"> • omogočimo prostor za sušenje perila

<ul style="list-style-type: none"> • se počesejo 	<ul style="list-style-type: none"> • češejo drug drugega 	<ul style="list-style-type: none"> • igre vlog 	<ul style="list-style-type: none"> • izberemo primerne pare otrok
<ul style="list-style-type: none"> • pustijo si urediti pričesko 	<ul style="list-style-type: none"> • gredo k frizerju • pustijo se postriči, urediti pričesko, • izberejo pričesko, morebitno barvo za lase • plačajo 	<ul style="list-style-type: none"> • obisk pri frizerju 	<ul style="list-style-type: none"> • učence usmerjamo, da si sami izberejo pričesko
<ul style="list-style-type: none"> • pazijo na svojo obleko in obutev (da ne umaže ali strga) 	<ul style="list-style-type: none"> • zavedajo se pomena in vrednosti obleke in obutve 	<ul style="list-style-type: none"> • športne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • učenca usmerjamo v skrb za oblačila
<ul style="list-style-type: none"> • izberejo oblačilo in obutev glede na vreme, letni čas ali aktivnost 	<ul style="list-style-type: none"> • se primerno oblečejo in obužejo 	<ul style="list-style-type: none"> • sprehodi, športna ali družabna srečanja 	<ul style="list-style-type: none"> • pri spoznavanju vremenskih značilnosti usmerjamo tudi v uporabo oblačil in obutve
<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo sušilec za lase 	<ul style="list-style-type: none"> • drug drugemu sušijo lase 	<ul style="list-style-type: none"> • igra vlog 	<ul style="list-style-type: none"> • zaradi nevarnosti elektrike naj bo prisoten tudi učitelj
<ul style="list-style-type: none"> • očistijo si nohte s krtačo 	<ul style="list-style-type: none"> • si očistijo nohte s krtačo 	<ul style="list-style-type: none"> • aktivnosti v kopalnici 	<ul style="list-style-type: none"> • učenec naj ima krtačo vedno na svojem mestu
<ul style="list-style-type: none"> • pripnejo perilo s ščipalkami 	<ul style="list-style-type: none"> • opazijo oprano perilo in ga obesi 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • lahko so barvaste ščipalke, utrjujemo barve
<ul style="list-style-type: none"> • uporabijo škarjice za nohte 	<ul style="list-style-type: none"> • si postrizejo nohte z škarjicami 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • večkrat se pogovarjamo o osebni urejenosti in se opazujemo

<ul style="list-style-type: none"> • poiščejo primerne dodatke k obleki (kravata...) 	<ul style="list-style-type: none"> • izberejo si kravato, pas, torbico, klobuk, nakit... • upoštevajo barvo in primernost glede na situacijo 	<ul style="list-style-type: none"> • družabne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • veliko se pogovarjamo z učencem in ga navajamo na opazovanje sebe in drugih
<ul style="list-style-type: none"> • uporabijo ličila in kozmetična sredstva 	<ul style="list-style-type: none"> • se naličijo s pomočjo 	<ul style="list-style-type: none"> • obiski pri prijateljih, plesi 	<ul style="list-style-type: none"> • navajamo jih na primerno (tudi količinsko) uporabo ličil in kozmetičnih sredstev
<ul style="list-style-type: none"> • učenke si lakirajo nohte 	<ul style="list-style-type: none"> • izberejo lak za nohte • s pomočjo si nalakirajo nohte • odstranijo lak z nohtov 	<ul style="list-style-type: none"> • jutranja ali večerna toaleta 	<ul style="list-style-type: none"> • pazimo na primerno količino in barvo laka
UPOŠTEVANJE VARNOSTNIH UKREPOV			
<ul style="list-style-type: none"> • po stopnicah hodijo po svoji strani 	<ul style="list-style-type: none"> • sledijo oznakam smeri gibanja 	<ul style="list-style-type: none"> • vsakodnevno gibanje iz prostora v prostor 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj uporablja označbe smeri gibanja puščice
<ul style="list-style-type: none"> • varno sedijo na stolu, vozičku (brez guganja) 	<ul style="list-style-type: none"> • na stolu se ne gugajo • v vozičku ne poskakujejo in se ne nagibajo • opozorijo na odpel pas, na zavoro,... 	<ul style="list-style-type: none"> • vsakodnevno sedenje ob različnih vsebinah 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj opozarja učence na varno sedenje
<ul style="list-style-type: none"> • ostanejo v primerni globini v bazenu, če ne zna plavati 	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevajo označbe za globino vode 	<ul style="list-style-type: none"> • tečaj učenja plavanja 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj lahko še z dodatnim trakom po sredini bazena zagradi površino za neplavalce
<ul style="list-style-type: none"> • pogledajo levo in desno preden prečka cesto • varno izstopijo iz avtobusa, 	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevajo označbe na cesti in pravila vedenja v prometu 	<ul style="list-style-type: none"> • prometna vzgoja 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj skozi projekt, ki redno teče, uči osnove gibanja in vedenja v prometu

<p>avtomobila</p> <ul style="list-style-type: none"> • vozijo se po kolesarski stezi • ustavijo pri STOP znaku in rdeči luči 			
<ul style="list-style-type: none"> • odgriznejo primerno količino hrane 	<ul style="list-style-type: none"> • sam presodijo ,koliko kruha lahko odgrizne naenkrat 	<ul style="list-style-type: none"> • malica 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj usmerja potek hranjenja po potrebi
<ul style="list-style-type: none"> • previdno ravnajo z nožem 	<ul style="list-style-type: none"> • nož uporabljajo le za mizo in z njim ne hodijo po prostoru 	<ul style="list-style-type: none"> • malica, priprava malice 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj pri gospodinjskem pouku namenoma pripravlja z učenci jedi, kjer je potreben nož
<ul style="list-style-type: none"> • previdno ravnajo z vročo vodo • pripravijo si primerno temperaturo vode za umivanje v umivalniku 	<ul style="list-style-type: none"> • preden potisnejo roke pod pipo preverijo temperaturo vode s prstom 	<ul style="list-style-type: none"> • jutranje urejanje 	<ul style="list-style-type: none"> • pri učencih, ki se šele navajajo na samostojno urejanje učitelj skupaj z njimi preveri temperaturo vode
<ul style="list-style-type: none"> • previdno se obrijejo 	<ul style="list-style-type: none"> • obrijejo se z brivskim aparatom 	<ul style="list-style-type: none"> • jutranje urejanje 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj verbalno usmerja učenca
<ul style="list-style-type: none"> • uporabijo čistila po navodilu • previdno ravnajo z barvami, laki • izklopijo štedilnik po uporabi • delajo na stroju po navodilu • očistijo delovno površino 	<ul style="list-style-type: none"> • vnetljive lake, stvari odlagajo v primerno ognjevarno omaro • upoštevajo vrstni red postopka dela in uporabe strojev 	<ul style="list-style-type: none"> • učna ura delovne vzgoje • (izdelava svečnika) 	<ul style="list-style-type: none"> • pri uporabi vnetljivih stvari in strojev mora biti skupina dovolj majhna , da potekata nenehen nadzor in vodenje
SKRB ZA ZDRAVJE			
<ul style="list-style-type: none"> • umijejo si roke po uporabi WC 	<ul style="list-style-type: none"> • vedno si umijejo roke po uporabi toaleta 	<ul style="list-style-type: none"> • uporaba toaleta 	<ul style="list-style-type: none"> • cilj rednega umivanja rok in opozarjanja je , da preide v

			navado, zato je pri vseh dnevnih aktivnostih s tega področja potrebno biti dosleden
<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo le svoje toaletne pripomočke 	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznajo oznako na svojih toaletnih pripomočkih 	<ul style="list-style-type: none"> • osebno urejanje 	<ul style="list-style-type: none"> • učenec navaja učence, da si med seboj ne posojajo pripomočkov za nego in opozarja na prenos bolezni, nehigieno,...
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo nekatero zdravo prehrano 	<ul style="list-style-type: none"> • naštejejo ali pokažejo na slikah zdravo prehrano 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt: Moje telo 	<ul style="list-style-type: none"> • grupiranje, analiza in sinteza so procesi spoznavnih sposobnosti, ki jih uri učitelj pri različnih vsebinah
<ul style="list-style-type: none"> • ukvarjajo se s športom 	<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo na tekmovanjih 	<ul style="list-style-type: none"> • tekma v teku, vožnji z vozički 	<ul style="list-style-type: none"> • tekmovalnost je tudi pri osebah s posebnimi potrebami dobra motivacija, če je uporabljena v primerni količini in na primeren način
<ul style="list-style-type: none"> • vzamejo zdravilo po navodilu 	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevajo ure, ob katerih morajo vzeti zdravilo 	<ul style="list-style-type: none"> • ob bolezni, igra vlog 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj lahko jemanje zdravila osredotoči na obrok hrane, odvisno od tega kolikokrat je treba vzeti zdravilo
<ul style="list-style-type: none"> • pustijo opraviti ginekološki pregled 	<ul style="list-style-type: none"> • učenke se pustijo ginekološko pregledati ob prisotnosti znane osebe 	<ul style="list-style-type: none"> • ginekološki pregled • projekt: Moje telo 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj pri urah o skrbi za svoje telo opozarja na potrebe pregledov, dobro je uporabiti videoposnetke, revije, slike
<ul style="list-style-type: none"> • sledijo navodilu zdravnika • se prehranjujejo po navodilu 	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevajo predpisano dieto 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt: Moje telo • ob bolezni 	<ul style="list-style-type: none"> • pri pouku učitelj opozori na učenca z neko boleznijo in skupaj z njim predstavita stalim dieto

4. OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN

V nadaljevalnem programu osnovnošolske ravni I ni predvideno podajanje opisne ocene osvojenih znanj in veščin, vendar je vsekakor potrebno evalvirati posameznikov napredek v okviru individualiziranega programa , saj je to osnova za nadaljevanje načrtovanja njegovega učno vzgojnega procesa in torej za načrtovanje novih operativnih ciljev.

5. ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI

Učni načrt izvaja specialni pedagog, profesor defektologije , oziroma univerzitetni diplomirani defektolog v nadaljnjem besedilu »učitelj«, ki se v času svojega dela strokovno spopolnjuje.

Za kvalitetno izvajanje učnega procesa v skupini potrebuje asistenco (varuh negovalec).

6. PRILOGA

6.1. SPECIALNO DIDAKTIČNE POSEBNOSTI

Specialni pedagog pri svojem delu izhaja iz specifičnih potreb posameznega učenca. Glede na sposobnosti individualno prilagaja učni načrt.

Upoštevati je potrebno, da imajo lahko učenci poleg motenj v duševnem razvoju tudi različne dodatne motnje:

- motnje vida
- motnje sluha
- motnje vedenja in osebnosti
- motnje drže in gibanja (cerebralna paraliza, spina bifida, kongenitalne deformacije, kontrakture in deformacije...)
- motnje v medsebojni komunikaciji
- epilepsijo,

Učitelj individualno prilagodi metodiko in pot do realizacije posameznega operativnega cilja.

Specialno didaktična priporočila so navedena v učnem načrtu pri posameznem operativnem cilju kot primer, učitelj pa pri posameznem učencu individualno

prilagodi izvedbo. Specialno didaktična priporočila so splošna in jih je potrebno prilagajati.

Osnovo za izvajanje učnega načrta predstavlja individualizirani program učenca/učenke. V njem morajo biti upoštevana vsa specialno – didaktična priporočila. Planirani cilji naj bodo uravnoteženo postavljeni glede na klasifikacijo ciljev(kognitivno, afektivno in psihomotorično področje).

6.2. MEDPODROČNE POVEZAVE

Za učenje in trening posameznih vsebin in znanj se področje razvijanja samostojnosti povezuje z vsemi ostalimi področji, najbolj pa s področji splošne poučenosti, gibalne in športne ter delovne vzgoje.

Kot je opredeljeno že v prvem poglavju ima področje razvijanja samostojnosti pomembno vlogo pri vseh aktivnostih mladostnika in ni vezano le na učenje v šoli, pač pa tudi doma, na letovanju,... Sodelovanje s starši ali rejniki je nujno in dobra komunikacija pomaga pri premagovanju razvojnih sprememb v času odraščanja.

6.3. ČASOVNI OKVIR

Za področje Razvijanje samostojnosti Posebni program vzgoje in izobraževanja, ki je bil sprejet 5. 6. 2003, na 58. seji Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje, predvideva v predmetniku naslednji časovni okvir:

1. A. ZA NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I - OSNOVNI :

	4.stopnja		
Področje/leta šolanja	10.letno	11.letno	12.letno
RAZVIJANJE SAMOSTOJNOSTI	4 ure tedensko	4ure tedensko	4 ure tedensko
Število tednov v letu	35	35	35
Število ur letno	140	140	140

Glede na napredovanje in odraščanje otrok v mladostnike je število ur razvoja samostojnosti v nadaljevalnem programu I nekoliko zmanjšano, vendar to

področje še zmeraj velja za zelo pomembno. V puberteti se velikokrat pojavijo elementi razvoja, ki nekoliko upočasnijo pridobivanje spretnosti, zato sta trening spretnosti in učenje novih vsebin še zelo potrebna. Področje nege in skrbi za zdravje sta v ospredju (menstruacija, spolnost,...)

1. B. ZA NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I – RAZŠIRJENI:

	4.stopnja		
Področje/leta šolanja	10.letno	11.letno	12.letno
DELOVNI DNEVI	2 dni	2dni	2 dni
Število dni v letu	2	2	2

Kompleksnost vsebin s tega področja je vedno bolj zahtevna, na telesnem in čustvenem področju funkcioniranja se pojavljajo velike spremembe. Stiki z ožjim in širšim okoljem so pogostejši in zahtevnejši.

1.C. ZA VZGOJNI PROGRAM (SOCIALIZACIJSKI – NAMESTITVENI PROGRAM):

	4.stopnja		
Področje/leta šolanja	10.letno	11.letno	12.letno
RAZVIJANJE SAMOSTOJNOSTI			
	7 ur tedensko	7 ur tedensko	7 ur tedensko
Število tednov v letu	52	52	52
Število ur letno	364	364	364

Mladostniki se v svojem neposrednem okolju urijo in učijo o sebi in odnosu do drugih. Nega svojega telesa, zdrava prehrana, varno vedenje so tiste vsebine, ki mladostniku z motnjami v duševnem razvoju odpirajo poti na področju socializacije, partnerstva in samozagovornišva. Stopnja samostojnosti v skrbi za sebe velikokrat vpliva na kvaliteto življenja, na prilagodljivost okolju, njegovim zahtevam in na položaj mladostnika v družbi.

6.4. KAKO UPORABLJAMO UČNI NAČRT

Učni načrt predstavlja I. nadaljevanje prvega dela osnovnošolske ravni. Cilji, ki jih zajema, so vezani na vsakodnevno življenje in jih poučujemo v naravni situaciji in v naravnem okolju, tako da preidejo v navade in jih učenec kjerkoli in kadarkoli izvaja spontano. V proces učenja je pomembno vključiti učenca in njegovo okolje (starše, negovalno okolje).

Učni načrt izhaja iz operativnih ciljev. Za dosego le teh se učitelj poslužuje predlaganih vsebin, oziroma jih izbere po svoji presoji. Učitelj pozna specialno didaktična priporočila, nekatera so predlagana v učnem načrtu.

Določeni cilji po stopnjah so stopnjevani v majhnih korakih, kajti učenci napredujejo kronološko, njihove sposobnosti pa so zelo različne. Če so cilji za učenca prenizki ali previsoki, učitelj v okviru individualiziranega programa prilagodi izbor operativnih ciljev, ki jih lahko izbere tudi iz osnovnega programa prvega dela osnovnošolske ravni.